

ע"ד יחיד ומיוחד

אין עוד מלבדו

בית שלמה

פרשת ויקרא ה' השנים כסא ודארץ הדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ויא זה מקום מנוחתי

פרשת וישלח
תשפ"א

גליון 226

נא לשמור על קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

בס"ד

לעילוי נשמת

מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
רבי שלמה ב"ר יחיאל
הרה"ק רבי אברהם דוב ב"ר דוד
האמורא רבינא בן רב הונא
הרה"ק רבי שלמה זלמן יוסף
ב"ר אברהם אליהו
הרה"ק רבי ישראל ב"ר שמואל אליהו
הרה"ק רבי ישראל ב"ר דוד משה
ראובן בן יעקב משבטי ו-ה
הרה"ק רבי מנחם נחום משטיפניעשט
ב"ר ישראל מרוזין
רבינו הקדוש רבי יהודה בן רבן שמעון
הרה"ק רבי דוד ב"ר יצחק מסקווירא
הרה"ק רבי מנחם ב"ר יעקב דוד
הרה"ק רבי שאול יודיה אלעזר ב"ר
ישראל ממודוץ
הגה"ק רבי יוסף יודל הורביץ

**פרפראות בדרך מוסר
על פרשת השבוע**

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

קטנתי מפל החסדים ומפל האמת אשר עשית את עבדך פי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות - הצילני נא מיד אחי מיד עשו פי ירא אנכי אתו פן יבוא והפני אם על בנים" (ל"ב, ו"א - י"ב)

נראה בס"ד לפרש שבפס' אלו בא יעקב אע"ה לרמוז על שני התלמודים ירושלמי ובבלי כפי שמובא בגמרא סנהדרין (כ"ד, ע"א) א"ר אושעיא מאי דכתיב (זכריה יא, ז) ואקל לי (את) שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים נועם אלו ת"ח שבארץ ישראל שמנעמיין זה לזה בהלכה חובלים אלו ת"ח שבבבל שמחבלים זה לזה בהלכה

וזה שאומר יעקב קטנתי מכל החסדים אלו תלמידי חכמים שבא"י הנקראים נועם שעושים חסד עם חבריהם בלימוד שמתוך נעימות מבררים הם את ההלכה על בוריה ומכל האמת רמו לתלמוד הבבלי שבו ישנם מחלוקות רבות הבאות לברר את האמת כי במקלי עברתי את הירדן היינו אלו שני התלמודים מקל נועם ומקל חובלים הנמצאים משני עברי הירדן ועתה הייתי היינו התורה אחת שלי התפצלה לשנים אחת בא"י ואחת בבבל ועל כן מבקש יעקב שיחיו כולם בשלום ולא יכנס היצה"ר ביניהם ויבינו שאלו ואלו דברים אלוקים חיים וראה בן יהוידע במקום

"ויקם פלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק" (ל"ב, כ"ג)
רש"י - ואת אחד עשר ילדיו. ודינה היכן היתה, נתנה בתבה ונעל בפניה שלא יתן בה עשו עיניו, ולכך נענש יעקב שמנעה מאחיו שמא תחזירנו למוטב, ונפלה ביד שכם

מקרה עשו למקרה שכם אלא ניתן לתרץ לענ"ד בס"ד כאשר שכם רוצה להתחתן עם דינה לאחר שפגע בה באים בני יעקב אליו אם דרישות מקדימות שימולו את כל אנשי העיר ורק אחר כך יוכל הוא להתחתן עם דינה ובאמת הוא הסכים לתנאי וקימו, כנ"ל יכול היה להיות גם אצל עשו שאם היה רוצה להתחתן עם דינה היו יכולים להציב לו תנאי מקדים שקודם יגרש את הראשונות ואם יסכים לתנאי זה תחתן עמו ועם לא אז לא, ואם היה עשוי מסכים לתנאי זה אזי באמת היתה יכולת לדינה להחזירו למוטב ובגלל שלא ניתנה לעשו הזדמנות זו נענש יעקב שאח"כ נפלה דינה בידי שכם

רש"י מפרש שהיתה יכולת בידי דינה להחזיר את עשיו בתשובה שכן יש כוח ביד האשה להחזיר את הבעל בתשובה או לשנותו שיהיה רשע, אבל נשאלת השאלה אמנם דינה היתה צדיקה ויכלה להחזירו בתשובה כמו שמובא במדרש רבה בראשית (פרשה י"ז) "מעשה בחסיד אחד, שהיה נשוי לחסידה אחת ולא העמידו בניו זה מזה. אמרו אין אנו מועילים להקדוש ברוך הוא כלום, עמדו וגרשו זה את זה. הלך זה ונשא רשעה אחת ועשתה אותו רשע, הלכה זאת ונשאת לרשע אחד ועשתה אותו צדיק. הוי, שהכל מן האשה" אך מצד שני עשו היה נשוי לרשעות שקלקלו אותו אז כיצד היתה יכולה דינה לגבור על הקלקול המתמשך של עשיו אל מול רשעות אלו ומה הקשר בין

"ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ פנען בבאו מפרדן ארם ויחן את פני העיר" (ל"ג, י"ח)
רש"י - ויחן את פני העיר - ערב שבת היה בשאלתות דרב אחאי בר"י - רמו לדבר של"ם נוטריקון לקראת שבת מלכה

מובא בספר בית יצחק בשם הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב
"ויהי ביום השלישי בהיותם פאבים ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבאו על העיר גטח ויהרגו כל זכר" (ל"ד, כ"ה)
נאות לכם אם תהיו כמונו להמול לכם כל זכר. רצה לומר אם תהיו כמונו היינו על אותה הכוונה שאנחנו נימולים, לקיים מצוותו יתברך אבל הם לא עשו כן, אלא מלו את עצמם על האופן למלאות תאוותם. וא"כ לא הכניע המילה את תאוותן כלל, ולא היתה במילה אלא כמחתך בשר בעלמא, ולכן אין במילתם קיום התנאי. (אילנא דחיי)

יש להבין הטעם שהרגו בני יעקב את בני שכם, והלא לכאורה קיימו בני שכם את התנאים שהתנו עימם בני יעקב, שכאשר ימולו בני שכם את עצמם יתחתנו עימם והם עשו כן, ומה טעם הרגו אותם בני יעקב. ויש לפרש עפ"י מה דאיתא בספרי המקובלים בטעם מצות מילה והוא כדי להכניע את תאוות המשגל. ועל זה פתחו בני יעקב את פיהם בחכמה לבקש מהם לימול את עצמם גם כן באותה כוונה דווקא, וכמו שאמרו להם (לעיל פס' טו) אך בזאת

משנת הצדיק הרה"ק רבי דב בער ב"ר אברהם זצוק"ל זי"ע י"ט כסליו (חמישי)

המגיד נולד בעיירה לוקאטש שלידי העיר רובנו לאביו ר' אברהם. למשפחתו היה כתב ייחוס עד רבי יוחנן הסנדלר. כבר בימי ילדותו חונן בכישרונות נעלים ונשלח על ידי אביו, רבי אברהם, ללמוד תורה בישיבה הגדולה של רבי יעקב יהושע פאלק בעל ה"פני יהושע" בעיר לבוב. הסיפור הראשון הידוע על חייו, הוא שבילדותו נשרף בית משפחתו ודב-בער הקטן ראה את אמו בוכה, כשניסה להרגיעה הסבירה לו אמו שהטעם לכבייה הוא אובדן מגילת היחסין של משפחתם שנודעה כאחת הנדירות, הרגיעה הילד שתחל מגילה חדשה ממנו שתחשב לא פחות. לאחר שנים נולד לו בנו רבי אברהם המלאך זי"ע. לפי הידוע התקרב המגיד לבעש"ט כאשר בא לבקש ברכה מהבעש"ט בעקבות בעיה על הרגלים שממנה סבל המגיד. אמרות רבות היו למגיד וביניהם אמר "דע מה למעלה ממך" - דע שכל הנעשה למעלה בעולמות העליונים, הכול הוא ממך, על ידי עבודת האדם "כל מנעול יש לו מפתח

המכוון לו ופתחו. אבל יש גבנים חזקים היודעים לפתוח בלי מפתח הם שוברים את המנעול. כך ניתן לפענח כל סוד של העולם על ידי ההשתקעות המיוחדת המכוונת לו. אבל הקדוש ברוך הוא אוהב את הגבגב השובר את המנעול. הרי זה האדם השובר את ליבו למען השם" אמרה נוספת "עתה, בגלות, שורה רוח הקודש על אדם ביתר קלות מאשר בימים שביית המקדש היה קיים. משל למלך שהורד ממלכותו וגורש מארצו והיה נודד ממקום למקום. אם היה בא לבית עניים, אף כי נתנו לו מאכלים גרועים ומשכב גרוע, אלא שקיבלו את פניו כפני מלך, היה חש רוחה בליבו, ונהג עם אנשי הבית כמו שהיה נוהג בחצר עם האנשים המקורבים לו ביותר. כך עושה גם הבורא יתברך כשהוא בגלות" על הכתוב "צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון ישגה" אמר: "שני מיני צדיקים הם. הללו קרובים אצל כל הבריות, מזהירים ומלמדים אותם, הללו יושבים לבדם על התורה. הראשונים נושאים פירות מזינים כמו עץ תמר, והאחרונים הם כמו הארו, נעלים ועקרים. את עשרת העיקרים של עבודת הבורא ראשי אתה ללמוד מתינוק ומגב. שלושה דברים תלמד מפי התינוק: שמח ואינו זקוק לשום מניע, אין יושב בטל אפילו רגע אחד ומה שחסר לו הוא יודע לבקש בתוקף שבעה דברים ילמדך גב: עושה מלאכתו בלילות, לא השיג בלילה אחד הריהו משתדל להשיג בלילה הבא, הוא וחבריו אוהבים זה את זה, מוסר נפשו על דבר מועט, מה שגנב אינו נחשב בעיניו כלום והוא מוכרו בפרוטה, סופג מכות וייסורים ואינו נפגע, אומנותו יפה בעיניו ולא יחליפה באחרת. האחים רבי שמלקה ורבי פנחס היו תלמידי חכמים נודעים, עוד קודם שהפכו לחסידיו של המגיד ממזריטש יום אחד, לאחר שהתפרסם המגיד ושמעו הטוב הגיע למרחקים, אמר ר' שמלקה לאחיו פנחס: "הנה שמעתי כי יש במזריטש צדיק קדוש ורב גדול ומופלג בתורה. ממנו ודאי נוכל ללמוד כיצד לעבוד את השם באהבה ובריאה. הבה ניסע אליו" ענה לו ר' פנחס: "נסיעה כזו ודאי כרוכה בביטול תורה, שהרי לא נוכל ללמוד בזמן הנסיעה. וגם חושש אני שמא רב זה עוסק רק בתורת הנסתר, ומה אוכל ללמוד ממנו אמר ר' שמלקה: "ואני שמעתי שמפארים את שמו כתלמיד חכם מופלג, הבקי בכל חלקי התורה." הסכים ר' פנחס, והשניים נסעו למזריטש. אל העיר הם הגיעו ביום שישי, זמן קצר לפני כניסת השבת, ומיד באו לביתו של המגיד לקבל ממנו ברכת שלום. בירכב הרבי לשלום בחיפזון ומיד שלח אותם מפניו, כי היה טרוד בהכנת צרכי השבת. הדבר חרה להם, כי רבנים נכבדים היו, ולא הבינו מדוע לא קיבלו אותם בסבר פנים יפות כפי שראוי להם. עוד חשבו האחים בלבם כי אם איש אלוקים הוא הרבי, ראוי היה שירגיש בעצמו כי הם תלמידי חכמים גדולים, ויתן להם את הכבוד המגיע להם. לאורך השבת אמר המגיד דברי תורה בסעודות השבת. ר' שמלקה ור' פנחס רגילים היו בדברי תורה מפופלים ובדרשות הנוגעות לסוגיות התלמוד ופוסקי ההלכה. בעניינים כאלו יכולים היו להתפלפל עם הרבי ולהראות את כוחם. אך דרשותיו של המגיד לא נגעו בכל אלו. קָו האחים בלבם לתורתו של המגיד, כי לא הצליחו להבין מה טעמה של דרך זו בלימוד התורה ובעבודת השם. החליטו האחים למהר ולשוב לביתם, ומיד לאחר צאת השבת באו שוב אל המגיד כדי להיפרד ממנו לשלום. סירב המגיד לתת להם ברכת פרידה ואמר: "שובו אל האכסניה שלכם, והמתינו עד שאשלח אחריכם להיפרד מכם לשלום" כך המתינו האחים עד ליום שלישי, ואז באו שוב לפני המגיד. הפעם נפרד מהם הרב לשלום. אחר כך אמר להם: "דבר אחד אבקש מכם, שתלכו גם אל תלמידי, רבי זושא, להיפרד ממנו בברכת שלום" באו ר' שמלקה ור' פנחס אל בית המדרש, ומצאו בו את רב' זושא. כשסיפרו לו על בקשתו של המגיד אמר להם ר' זושא: "ודאי יודעים אתם מה דרשו בתלמוד על הפסוק 'וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאֱלֹהִים הִיא צְבָאוֹת הוֹאֵה' (מלאכי ב, ז). על פסוק זה אמרו חכמים, כי רק אם הרב דומה בעיניו ל'מלאך ה' עליך ללמוד ממנו. ואם לא כך – אל תלמד מרוב זה (תלמוד בבלי, מועד קטן, דף יז עמוד א) "על כך אני שואל" המשיך ר' זושא, "כיצד יכול אדם לדעת שרבו דומה למלאך? וכי ראה האדם מלאך קודם לכן, כדי שיוכל להשוות בינו לבין הרב" שתקו השניים ולא ידעו להשיב. המשיך ר' זושא: "שמעו אחי מה פירוש הדבר – אם דרכו של הרב נסתרת ואינה מובנת – כשם שמלאך הוא נסתר ואינו מובן – מרב כזה תוכלו לבקש תורה". כך אמר, ומיד פטר אותם ר' זושא מלפניו בברכת שלום. אמרו האחים איש אל רעהו: "אכן, רוח אלוקים דברה מפיו של האיש. אין ספק כי הרגיש המגיד שיש בלבנו עליו. ואפילו תלמידו, ר' זושא גילה ברוח הקודש את הדברים הצפונים בלבנו. נשב כאן עוד כמה שבועות עד שנראה מהי הדרך שלומדים באן במזריטש, כיצד להאזין ולירא את השם". כך הפכו האחים לתלמידי הקרובים של המגיד, והם נשארו במחיצתו עוד ימים רבים. לימים, אמר עליהם המגיד ממזריטש: "מצאתי בית מלא נרות, אלא שלא היו דלוקים. ברגע אחד נתתי בהם ניצוץ קטן, ומיד נדלקו כולם וגדל האור עד מאוד".

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפוחים מוכרים

מאיר עיני ישרים הרה"ק רבי מאיר שורצמן זצוק"ל זי"ע

"וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בֵּיתוֹ וְאֶל כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֹּכַח אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם וְהִטְהַרוּ וְהַחְלִיפוּ שְׂמֹלֹתֵיכֶם" (ל"ה, ב')

(התרפ"ס של לבן) ופעם במלבושי נכרים להתנהג כמוהם כמו ותצא דינה, שזו לא הייתה מדתם של בנות ישראל, כי כבודה בת מלך פנימה, וכל אלה המידות הזרות ועבודות הזרות אשר הוכרחו לעבוד בהיותם את עשו ואת לבן אחרי זה את שכם, צוה להם יעקב עכשיו שיסירו ולא אמר רק לשמעון ולוי כי לכל ביתו ואל אשר עמו, הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם כלומר השליכו והרחיקו את תהליכותיכם של גוי הארץ אשר הייתם עד הנה ביניהם וזה אשר בתוכם, כלומר שנבלע באברכם, והייתו מכל המידות הרעות והחליפו שְׂמֹלֹתֵיכֶם כלומר חיצוניותיכם שהייתם מוכרחים ע"ע לשנות כנ"ל והופיעו לפני א-ל העונה אותי ביום צרתי כשבטי – י, ואתן נשי הופיעו כאמהות קדושות, ואפילו אם יתמו זכות אבות לא תתמנה זכות האמהות כידוע ליודעי חז"ל... ויתנו אל יעקב את אלהי הנכר אשר בידם ואת הנזמים אשר באוניהם, כלומר אלה תכסיטי מלחמתם נגד שונאיהם אשר בידם, ויתמן אותם יעקב תחת האלה פירש"י מין אילן סרק כלומר הטמין אביהם במקום זה שלא יצמח שוב ויעשה פרי, כאלו רצה לומר שעשה כלה מכל אשר השאירו בשכם והיו כאנשים טהורים וקדושים אשר השליכו אחרי גום כל הפסולת אשר התחברה להם בעת ששהו בין אנשי רשע, אחרי כן יוסע, ויהי חתת אלקים על העמים אשר סביבותיהם ולא דרפו אחרי בני יעקב כי לא יכלה הקליפה שוב להתדבק אל קדושים וטהורים

סגולה לפרנסה – ברכה מטוב עין

"קַח נָא אֶת בְּרַכְתִּי אֲשֶׁר הִבָּאת לָךְ פִּי חֲנֻנִי אֶלְקִים וְכִי יֵשׁ לִי כָּל יוֹפֵצֵר בּו יוֹקֵחַ" (ל"ג, י"א)

מכאן למדים שטוב עין הוא יברך היינו כדאי לקחת ברכה ממי שהוא טוב עין ומיהו טוב עין זה אדם שאומר שיש לו כל צרכו ואין הוא מסתכל על מה שיש לחברו וכן כותב שלמה הע"ה במשלי (כ"ג, ו) אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאיו למטעמתי וכן נכתב בבלי סוטה ל"ח ע"ב ואמר ריב"ל אין נותנין כוס של ברכה לברך אלא לטוב עין שנאמר טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל אל תיקרי יבורך אלא יברך ומפרש הבן יהודי זי"ע על אתר "ועדיין צריך להבין למה קורין את הכילי בשם צר עין והנדיב בשם טוב עין והלא הנדיבות והקמצנות הם בלב ובמתן הידים והול"ל צר לב או צר ידים ולנדיב טוב לב או טוב ידים אך העין מאן דבר שמא אצל הנדיבות והקמצנות ונ"ל בס"ד דמדת הקמצנות תהיה באדם מחמת שיש רבוי תאוה בממון יותר מדאי וכל תאוה תתיחס לעינים שממש מתחילה התאוה כי עין רואה ועי"כ הלב חומד ומתאוה ואם לא יש עין רואה אין כאן חמדה ותאוה ולכן כתיב וכי תאוה הוא לעינים הרי תמצא להדיה שתלה הכתוב התאוה בעינים מפני כח התאוה מתחיל להתהוות מן העין ולכן קורא לכילי בשם צר עין אך הנדיב שתאוותו מועטת קוראו טוב עין ועוד נ"ל בס"ד טעם